

Hadinec J. et Lustyk P. [eds.] (2006): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. V. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 41: 172–257.

Hadinec J., Lustyk P. et Procházka F. [red.] (2002): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. I. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 37: 51–105.

Hadinec J., Lustyk P. et Procházka F. [red.] (2003): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. II. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 38: 217–288.

Hadinec J., Lustyk P. et Procházka F. [red.] (2004): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. III. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 39: 63–130.

Hardtke H. J. et Ihl A. (2000): Atlas der Farn- und Samenpflanzen Sachsens. – Sächsisches Landesamt für Umwelt und Geologie, Dresden.

Křisa B. (1990): *Pyrola L.* – hruštička. – In: Hejný S. et Slavík B. [eds.], Květena ČR 2: 510–514, Academia, Praha.

Procházka F. [ed.] (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000). – Příroda, Praha, 18: 1–146.

Schönfelder P. et Bresinsky A. (1990): Verbreitungsatlas der Farn- und Blütenpflanzen Bayerns. – Eugen Ulmer Verlag, Stuttgart.

Šedo I. [ed.] (1983): Floristický kurs ČSBS v Toužimi 1979. – Sborn. Západočes. Muz. Plzeň, Přír. 47: 1–84.

Jaroslav Michálek

Krajské muzeum Karlovarského kraje,
Muzeum Sokolov

Nejmohutnější jedle Slavkovského lesa

V současné době se ve Slavkovském lese vyskytují tři jedle bělokoré, které svými rozměry aspirují na ochranu v kategorii památný strom. Největší z nich je k ochraně navržena a dvě zbylé jsou dokonce chráněny jako významné stromy Lesů České

republiky (<http://www.lesy.cz/turiste-a-pratele-prirody/>). Další velká jedle zanikla před pětadvaceti lety.

Jedle pod Hůrkou (navržena jako památný strom v r. 2007)

obvod kmene 338 cm (ve výšce 125–145 cm, r. 2006); výška 32,5 m (r. 2000)

V současnosti nejmohutnější jedle Karlovarského kraje roste v lesním komplexu jižně od Hlinek, 1,5 km jihojihozápadně od vrchu Hůrka (817 m), na rozhraní mladé malé olšiny a mladé smrčiny s vtroušeným bukem, přibližně 20 m vlevo od lesní asfaltky vedoucí od hájovny Hůrky (v některých mapách uvedena jako myslivna Zhořec) k Vítroloce, před křižovatkou lesních cest, 690 m n. m., poloha: 50° 06' 25,4" N; 12° 52' 58,4" E (systém WGS-84).

Jedná se o živou jedli s válcovitým kmenem, na jehož povrchu je v dolní části množství mělkých, nepravidelných dolíčků. Kmen se od výšky 2 m dolů plynule, ale nápadně rozšiřuje (snad následkem houbového onemocnění) do silných ko-

Jedle pod Hůrkou, stav roku 2006.
Foto Jaroslav Michálek

řenových náběhů, mezi kterými je náznak otvoru do dutiny v bázi kmene. Kořenové náběhy obepínají drobnou terénní vyvýšeninu vzniklou růstem jedle. Ve spodní části stromu je kmen jen řídkce zavětvený - ve výšce 5 m jsou zbytky suchých větví, nejnižší živé větve vyrůstají na kmeni asi 6 – 6,5 m vysoko. Nepřilíší hustou korunu tvoří různé dlouhé, většinou kolmo odstálé větve, z nichž některé jsou i poměrně silné. V obrysu je koruna kostrbatě kuželovitá, se zúženou a prořídou horní částí. Vlastní špičci tvoří náhradní vrchol (bajonet) – náznak tzv. „čapího hnízda“, což je charakteristické ukončení koruny starých jedlí. Vrchol jedle přečnívá okolní porost. Jedinou zmínku o této jedli, navíc bez konkrétních údajů, nalezneme na internetových stránkách (Melichar: <http://priroda-kv.cz>).

Jedle u Kostelní Břízy

obvod kmene 320 cm (ve výšce 130 cm, r. 1973); dnes již neexistuje
Stála ve smrkové tyčovině na vrcholu stráně skloněné k severu a prudce spadající do údolí Velké Libavy, asi 700 m severně od kóty 638 m a 1,5 km jihozápadně od Kostelní Břízy, 620 m n. m.

Vysoká, štíhlá jedle měla rovný, nahoru se jen zvolna zužující kmen a řídkou, velmi vysoko nasazenou korunu. Vyčnívala nad okolní porost a byla dobře viditelná z protilehlého svahu údolí Velké Libavy. V 70. letech 20. století byla považovaná za nejmohutnější jedli Slavkovského lesa (Michálek 1973). Na přelomu 70. a 80. let uhynula. Při revizi v roce 1983 jsme našli jen mrtvé torzo kmene s opadanou borkou.

Jedle pod Lazy (významný strom LČR)

obvod kmene 318 cm (ve výšce 125-175 cm, r. 2005); výška 38 m (r. 2005)
Roste ve smrčině 1 km severovýchodně od Lazů, ve svahu nad tzv. Dolní cestou (žlutě značená turistická cesta od rozcestí Hvězda k bývalým Dolním Lazům) na pravém břehu Velké Libavy, v úseku mezi turistickým místem bývalý Kasprův mlýn a Sychravovým smrkem. Je dobře patrná z Dolní cesty vpravo ve svahu, kde stojí na pravém břehu lesní stružky, 750 m n. m.,

poloha: 50° 03' 17,1" N; 12° 38' 30,8" E (systém WGS-84).

Jedle má přímý válcovitý kmen, na kterém jsou ve spodní polovině četné pahýly suchých, olámaných větví. Kmen dole přechází do krátkých, ale silných kořenových náběhů. Vysoko nasazená koruna nepravidelného tvaru je poměrně zachovalá, bez špice. Na bázi je strom poškozen velkou jizvou, původně 2 m vysokou a dole přesahující třetinu obvodu kmene. Jizva se sice zčásti zavalila a přerostla novou borkou, ta

Jedle pod Lazy, stav roku 1973.
Foto Jaroslav Michálek

však z trouchnivějšího dřeva na třech místech opadává. V jizvě je i několik otvorů vyklovaných ptáky. Před stromem stojí tabule označující významný strom LČR. Parcelní údaje, stáří 220 let, obvod kmene a chybnou výšku (47 m!) uvádí na internetových stránkách podnik Lesy České republiky, a. s. (<http://www.lesy.cz/turiste-a-pratele-prirody/>).

Jedle pod Mýtským rybníkem (významný strom LČR)

obvod kmene 299 cm (ve výšce 130-220 cm, r. 2006); výška 34,5 m (r. 2006)

Stojí v nepřehledném terénu pod hrází Mýtského (Nového) rybníka, uprostřed podmáčené smrčiny asi 30 m od pravého břehu potoka vytékajícího z rybníka, 2,2 km západně od Pramenů, 810 m n. m., poloha: 50° 03' 00,4" N; 12° 42' 01,2" E (systém WGS-84).

Jedle je ve velmi dobrém stavu. Má přímý válcovitý kmen v dolní polovině zcela bez větví, s mírně zbytnělou bází. Vysoko nasazená koruna vřetenovitého tvaru je hustá, bez špice a přesahuje okolní smrčinu. Strom stojí na konci nevysokého valu, z jehož svahu sbíhají krátké, silné, mechem a lišejníky porostlé kořenové náběhy, zajišťující stabilitu kmene. Mezi kořenovými náběhy se vytvořila hluboká nika, nebylo však prokázáno, že souvisí s dutou či vyhnílou bází kmene. Tabule před jedlí upozorňuje na významný strom LČR. Základní topografické údaje, stáří 220 let a rozměry téměř shodné s námi zjištěnými údaji uvádějí internetové stránky podniku Lesy České republiky, a. s. (<http://www.lesy.cz/turiste-a-pratele-prirody/>)

V příštím čísle Arniky bude článek dokončen přehledem žijících i zaniklých velkých jedlí v západní části Krušných hor.

Jedle pod Mýtským rybníkem, stav roku 2006.
Foto Jaroslav Michálek

Použitá literatura:

Anonymous (stav ke dni 11.5.2007): <http://www.lesy.cz/turiste-a-pratele-prirody/> - [základní údaje k jedlím vyhlášeným v kategorii „Významný strom LČR“].
Melichar V. (stav ke dni 11.5.2007): <http://priroda-kv.cz/> - [zmínka o existenci „Jedle na Mezicestí“ - největší jedle v CHKO Slavkovský les, tj. „Jedle pod Hůrkou“].
Michálek J. (1973): Staré a památné stromy na Karlovarsku. – Ms., 83 p., 46 photo. [Studentská práce Natura Semper Viva; depon. in: AOPK ČR, Praha].